

Wszelkiego rodzaju katastrofy mogą zdarzyć się nie spodziewanie, w każdym czasie i w każdym miejscu. Jeśli katastrofa wydarzy się w Twoim miejscu zamieszkania, władze lokalne oraz służby ochrony ludności będą próbowały Ci pomóc. W Twoim interesie leży to, byś Ty także był przygotowany. Ratownicy mogą nie być w stanie dotrzeć do Ciebie natychmiast po wystąpieniu katastrofy lub mogą być zmuszeni koncentrować swoje wysiłki w innym miejscu. Niestety w większości sytuacji kryzysowych liczba poszkodowanych jest znacznie większa od liczby ratowników, którzy nie są w stanie udzielić pomocy wszystkim w tym samym czasie. Dlatego ważne jest, aby być przygotowanym na tego typu sytuacji i samemu zadbać o bezpieczeństwo swoje i bliskich.

W tej ulotce opisanych jest kilka istotnych wskazówek, o których należy pamiętać z chwilą wystąpienia zagrożenia lub niebezpiecznego zdarzenia.

KATASTROFY TECHNICZNE

Związane są z cywilizacyjnym oraz gospodarczym rozwojem społeczeństwa i mogą powstać w wyniku:

- awarii urządzeń (np. produkcyjnych, wykorzystywanych w procesie technologicznym);
- awarii sieci energetycznych, informatycznych, ciepłowniczych, gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych, uszkodzeń zbiorników i awarii instalacji z substancjami niebezpiecznymi;
- katastrof komunikacyjnych, np. kolejowych, drogowych;
- katastrof budowlanych;
- katastrof górniczych;
- awarii ze skażeniem promieniotwórczym;
- aktów terroru.

Katastrofa budowlana jest to niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, ścianek bądź obudowy wykopów. Powodem katastrof najczęściej są wady konstrukcyjne i technologiczne budynków, wybuch gazu, szkody górnicze oraz działania osób postronnych (np. złomiarzy).

• Opuszczając dom (mieszkanie):

- zabierz ze sobą: dokumenty, polisy ubezpieczeniowe, pieniądze, ciepłe ubranie, leki, wodę i żywność oraz w miarę możliwości koc lub śpiwór;
- zabezpiecz dom: zamknij okna, drzwi oraz główny zawór wody i gazu, wyłącz dopływ prądu;
- poinformuj rodzinę, gdzie się udajesz;
- zadbaj o to, aby dom opuścili wszyscy domownicy oraz

sąsiedzi (osoby starsze, chore), zachowaj szczególną ostrożność;

- wykorzystuj zalecane drogi ewakuacji;
- w przypadku gdy nie możesz opuścić budynku (mieszkania) drzwiami wyjściowymi, przez klatkę schodową z powodu zagrożenia lub innych przeszkód - wyjdź przez okno (balkon), jeśli jest to możliwe.

• **Gdy nie masz możliwości opuszczenia domu**, wywieś w oknie białe prześcieradło lub obrus jako znak dla ratowników, że potrzebujesz pomocy.

• **Gdy jesteś unieruchomiony (przysypany)**, nawołuj pomocy, stukaj w elementy metalowe np. rury - ułatwisz ratownikom zlokalizowanie Twojego położenia.

• Gdy opuściłeś dom (mieszkanie):

- powiadom kierującego akcją ratowniczą o osobach z rodziny i sąsiadach, którzy zostali jeszcze w pomieszczeniach budynku oraz o osobach, które aktualnie i na pewno przebywają poza domem (w pracy, szkole itp.);
- jeśli posiadasz informacje pomocne w akcji ratowniczej, przekaż je niezwłocznie służbie ratowniczej;
- nie przeszkadzaj w pracy ratownikom;
- nie wracaj na miejsce katastrofy ani nie wchodź do uszkodzonego budynku bez zezwolenia służb budowlanych, które określają, czy takie wejście jest bezpieczne;
- zgłoś się do punktu pomocy medycznej, jeśli doznałeś obrażeń (jesteś ranny);
- zgłoś swoje potrzeby w punkcie pomocy społecznej lub władzom miasta.

Katastrofa drogowa może powstać w wyniku niestannej rozbudowy sieci dróg oraz różnorodności przewożonych ładunków. Powszechność motoryzacji nakłada na obywateli obowiązek znajomości podstawowych zasad i czynności wykonywanych w razie wystąpienia katastrofy drogowej lub wypadku.

• Jeśli jesteś świadkiem katastrofy (wypadku), zabezpiecz miejsce zdarzenia:

- osłoń miejsce wypadku oraz osoby udzielające pomocy bryłą swojego pojazdu, który musi mieć włączone światła awaryjne i postojowe (w warunkach nocnych konieczne są światła mijania, to one oświetlą miejsce wypadku);
- ustaw trójkąt ostrzegawczy w odpowiedniej odległości;
- jeśli w wypadku nie było osób poszkodowanych, usuń z jezdni uszkodzone pojazdy, aby nie były przyczyną kolejnego, groźniejszego wypadku;

- wezwij służby ratownicze telefonicznie lub przez radio CB
- jeśli nie możesz spełnić powyższego warunku, spróbuj zatrzymać inne pojazdy, bo sam możesz nie być w pełni skuteczny w działaniu;
- jeśli nie masz szans na pomoc innych, nie trać czasu, zacznij działać sam, najważniejsze dla rannych bez pulsu i oddechu są pierwsze 4 minuty. Pamiętaj jednak, że pomoc im udzielona musi być fachowa. Jeżeli nie umiesz udzielić pomocy prawidłowo, nie rób tego, ponieważ możesz pogłębić urazy, a nawet spowodować śmierć poszkodowanego.

PAMIĘTAJ! Ty również możesz się znaleźć w podobnej sytuacji! Wszystkie czynności wykonuj z rozwagą, bez niepotrzebnych emocji i dodatkowych zniszczeń, do czasu aż będą specjalistyczne służby ratownicze.

Katastrofa z TSP może nastąpić w wyniku uwolnienia niebezpiecznych substancji toksycznych podczas awarii, katastrofy lub wypadku np. cysterny kolejowej lub samochodowej. **Przebywając w miejscu awarii połączonej z uwolnieniem się jakichkolwiek toksycznych środków:**

- powiadom straż pożarną, gdy jesteś świadkiem wypadku;
- staraj się opuścić rejon zagrożony - jeśli jesteś w terenie, kieruj się prostopadle do kierunku wiatru, omijając miejsce awarii (wypadku);
- zamknij okna i wyłącz wentylację, gdy znajdujesz się w samochodzie;
- uszczelnij okna i drzwi, otwory wentylacyjne oraz inne możliwe miejsca przedostania się toksycznego środka, gdy przebywasz w mieszkaniu;
- zabezpiecz żywność w szczelnych pojemnikach;
- chroń drogi oddechowe - zakryj usta i nos zwilżoną w wodzie chusteczką, szalikiem, ręcznikiem itp.;
- zastosuj się do zaleceń przekazywanych w komunikatach lokalnych środków masowego przekazu (np. radio, TV).

PAMIĘTAJ! Zapach środków toksycznych jest wyczuwalny znacznie wcześniej, zanim stężenie środka toksycznego stanie się groźne dla życia ludzkiego.

POŻAR

Ogień rozprzestrzenia się szybko, więc najczęściej osoba zagrożona nie ma czasu na zabieranie kosztownych rzeczy czy telefonowanie. Po 2 minutach ogień może stać się groźny dla życia. W ciągu 5 minut cały dom może stanąć w płomieniach. Wysoka temperatura i dym są tak samo niebezpieczne jak

plomień. Zachłyśnięcie się bardzo gorącym powietrzem może spowodować poparzenie płuc. Pożar wytwarza trujące gazy, które mogą źle wpłynąć na orientację człowieka i spowodować osłabienie czynności ruchowych, ospałość lub utratę przytomności.

• **Najczęstszą przyczyną powstawania pożarów są:**

- ludzka bezmyślność lub umyślne działanie na szkodę;
- zwarcia i wady instalacji elektrycznych.

• **Aby zminimalizować ryzyko powstawania pożarów:**

- nie pozwól, by dzieci bawiły się ogniem (zapałkami) i materiałami pirotechnicznymi;
- bardzo ostrożnie używaj zastępczych źródeł grzewczych (np. przenośnych grzejników elektrycznych, gazowych, piecyków na węgiel i drewno);
- nie używaj kuchenki gazowej do dogrzewania mieszkania;
- sprawdzaj i stosuj odpowiednie zabezpieczenia instalacji elektrycznej;
- nigdy nie „watuń korków” – automatyczny bezpiecznik kosztuje niewiele;
- nie przeciążaj instalacji elektrycznej, np. włączając kilka urządzeń do jednego gniazdka;
- utrzymuj instalację odgromową oraz kominową w dobrym stanie.

• **W czasie powstania pożaru:**

- wezwij straż pożarną;
- zaalarmuj wszystkich domowników;
- przystąp do gaszenia pożaru możliwymi środkami gaśniczymi;
- nie gaś urządzeń elektrycznych wodą - mogą być pod napięciem;
- jeśli ubranie pali się na Tobie, zatrzymaj się, połóż na ziemi i obracaj do chwili zduszenia ognia – ucieczka zwiększa płomień;
- zabezpiecz usta, nos, okryj się czymś niepalnym lub mokrym kocem i przemieszczaj się tuż przy podłodze, by opuścić zadymione pomieszczenie;
- w przypadku gdy nie możesz wyjść z pomieszczenia, uszczelnij drzwi, kanały wentylacyjne, otwórz okno i wzywaj pomoc.

PAMIĘTAJ! Nie próbuj gasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować.

BURZE, WICHURY I HURAGANY

• **Przed nadejściem burzy, wichury, huraganu:**

- zamknij okna i drzwi;
- usuń z parapetów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom lub wyrządzić szkody w mieniu;
- wyłącz z gniazdek wszystkie zbędne urządzenia elektryczne oraz anteny;
- w przypadku gdy jesteś poza domem, trzymaj się z dala od drzew, linii energetycznych, konstrukcji metalowych itp.;
- nie parkuj samochodu w pobliżu drzew, słupów i tracji elektrycznej.

O wszystkich zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi informuj właściwe służby dyżurne!

TELEFONY ALARMOWE

- (32) 388 76 15 – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK)
- 112 – bezpłatny numer alarmowy
- 986 – Straż Miejska
- 999 – Pogotowie Ratunkowe
- 998 – Straż Pożarna
- 997 – Policja
- 994 – Pogotowie Wodociągowe
- 992 – Pogotowie Gazowe
- 991 – Pogotowie Energetyczne

**DWA
G
A
F**

